

UNIVERSUL LITERAR

Drama pasională de la berăria Durieu din Capitală. — (Vezi explicația).

NOTELE SAPTAMÂNI

UN JUBILEU ARTISTIC

La 23 Octombrie st. n., s'au implinit 25 de ani de când d-l Jules Claretie ocupă locul de administrator al

D-l Jules Claretie

Comediei franceze. Pentru lumea teatrului, pentru lumea artistică din Paris, aniversarea aceasta a luat proporțiile unui eveniment și am văzut amestecându-se în această exprimare de mândrie națională cinstea omului și cinstea instituției, am văzut omul și instituția împărțindu-și pe din două toată gloria sfertului de veac trecut peste bătrâna Casă a lui Molière. Căci este glorioasă această ultimă parte a vieții Comediei Franceze și d. Jules Claretie poate privi cu mândrie la cei douăzeci și cinci de ani din urma sa, la opera sa din acești din urmă douăzeci și cinci de ani, la tot ce a fost născut și strădănit pentru menținerea prestigiului, pentru asigurarea prosperității primei scene franceze, aceea din fața rîmpului căreia s'a impus cel mai omenesc, cel mai subtil, cel mai sufletesc teatru.

D. Jules Claretie își are buna sa parte de glorie în drumul glorios al literaturii dramatice franceze. De la 1885 pînă azi, de la Sardou și Dumas, tot ce teatrul de azi are ca cinste și ca nume ilustre: Lavedan, Paul Hervieu, Richpin, Brieu, Maurice Donnay, Porto-Riche, a găsit în administratorul de azi al Comediei Franceze pe omul care a înțeles mai bine decât oricare altul sufletul omenesc și sufletul teatrului, a găsit colaboratorul inteligent al celei mai temeinice școli de educație și de înaltă morală socială.

Da nu ca să fac apologia distinsului academician scriu rîndurile aceste în fața articolului meu și nu o fac nici cu gândul de a stabili vre-o comparație între Comedia franceză și Teatrul nostru Național. Când am citit articolele elogioase ale presei franceze cu prilejul frumoasei aniversări, m'am gândit la cât de departe suntem încă de tot ce e progres în artă, în teatru.

Au trecut de-așupra Comediei franceze un sfârșit de imperiu și un început de republică; au trecut pe la cârma statului guverne peste guverne, partide politice cari de cari mai disparate ca concepții de guvernământ și totuși nimeni nu s'a gândit un moment că ar putea fi în virtutea luptelor politice existența unui înalt institut de cultură, unui așezământ de artă cum este Comedia Franceză. D. Jules Claretie nu s'a clintit 25 de ani de pe scaunul său directorial și Franța stă astăzi în fruntea țărilor cari au cultul artei, și teatrul francez stă în fruntea teatrelor lumii.

La noi? E rușine să o spunem. Directorii teatrelor, directorii muzeelor sunt slujbași politici. Direcția generală a teatrelor e conservatoare sau liberală, va fi mâine democrată sau socialistă, dar nu va fi nici odată aceea ce trebuie să fie. Oare n'ar fi o chestie de mândrie națională sau nu avem a roși când am spune unui străin că la sfârșitul unui regim politic, directorul general al teatrelor e obligat să-și prezinte demisia odată cu pînă-cîl de rezervor de apă, cu intențiuții de cimitire? Și totuși e așa; și totuși ne place a ne lăuda cu marile noastre progrese, ca și când toată viața neamului românesc începe și se încheie între două alegeri parlamentare, între două guverne. Și iată cum, ca mâine, directorul liberal al Tea-

trelor va trebui să facă loc directorului conservator și așa mai încolo, pentru ca biata artă să fie și ea mijloc de căpătuială politică.

A. A. D.

File găsite într'un sertar...

... In fine, după o vreme atât de îndelungată, astăzi am văzut-o, am stat în fața ei, am vorbit cu ea și am privit-o mult... mult de tot; însă pe furis...

Da, — am privit-o pe furis, căci de-adreptul în ochii ei nu mai aveam curajul să privesc. Când am cunoscut-o, o atât de mult de atunci, era aproape o fetiță, cu ochi de drac, cu priviri pătrunzătoare, iar eu eram un copil — un copil care nu făceam altceva de cît s'o sărut toată ziua...

Pe unde umblam îi purtam dorul, mă gândeam într-una la dansa și o vedeam în gând așa precum era la despărțire, în ziua aceea când am plâns văzând-o cum se depărta în docarul ce se pierdea mereu departe, nelăsând în urmă de cît aripile cenușii de praf din cari se desprindeau ca pe o pânză de cinematograf, capul ei mic și drăgălaș... o mână subțirică ridicată în sus și'n vârful ei o batistă agitată în vânt...

Și astăzi, după o vreme de câțiva ani, am văzut-o, dar nu tot așa cum mi-o închipuiam, veselă, cu aceiași ochi strălucitori ca două flăcări în două guri de întineric, alinate de zglobie... n'am văzut-o așa... ci serioasă, când îmi vorbea privea în altă parte și mai mult spre degetele-i cu inele strălucitoare, ca și când ar fi vrut să mă sfideze cu asemenea pozoabe... și eu nu i-am mai zis pe nume, după cum nici în ochi n'am cutezat s'o mai privesc.

„Domnișoară...” — îi spuneam și cuvintele mele eșeau tremurătoare din gât, de multe ori mi se încurca limba în gură și când ea radea o-râzându-și boabele acele de dinți ca sîdeful, îmi părea că rade de stângăciile mele și atunci îmi pierdea tot curajul de-ai mai vorbi, îmi plecam rușinat ochii spre pământ și stam așa pînă când mă hotăram să-mi iau poziția de bărbat curajos, dar totuși nu puteam s'o privesc... ochii ei reci mă omorau, îmi luau parcă graiul, mă băgau în pământ...

De multe ori tăceam amândoi, ea privea afară pe fereastră, iar eu pîndeam momentul când stătea mai atentă la privit și atunci pe furis îmi ridicam ochii spre dansa, dar repede mi-i lăsam iarăși la pământ și stăteam așa pînă când ea îmi spunea: câte-o vorbă care să mă scoată din timiditatea în care căzusem...

„Cum trec anii — îmi zise ea — ne-am despărțit copii și ne întâlnim cameni serioși!” În cuvintele ei era tot aceeași, delocată, de mai înainte dar ochii ei... ochii ei nu mai mai plăceau acum, căci stăteau atîta de serioși. Eu mă venisem s'o văd astfel, îmi închipuiam că o bucurie mare o să-i facă sosirea mea, că o desmierdare o să împrespăteze iarăși iubirea aceea din copilărie, dar parcă ea era de ghină, ca și când nici odată n'ar fi străns-o la piept, ca și când n'ar fi fost ea aceea care în ziua despărțirii m'a făcut să înțeleg doar cu o privire regretul clipei trăite împreună...

Și ce puteam eu oare să fac, ce era să-i zic, ca să-i amintesc de aceste clipe, când ochii ei nu mai aveau acum zămbirea aceea caldă de altă dată și când cuvintele mele nu o mai pătrundeau așa de odărnă în suflet...

Cuvintele ei erau așa de reci, dar totuși îmi plăcea s'o ascult, căci glasul acesta era pentru mine o muzică pe care n'o mai auzisem de mult, o muzică ce-mi trezea în suflet amintiri pe cari ea poate le uitase, căci dacă le-ar fi simțit, ochii ei erau destul ca să-mi spună aceasta...

Și în urmă când ne-am despărțit iarăși, mîna ei nu mai era caldă ca înainte, simțeam parcă ceva rece

străns în palma mea, dar totuși am tresărit ca de o înfiorare și m'am simțit parcă sângele țîșnindu-mi în inimă când ea îmi spuse cu un glas ca acela de mai înainte:

— „Mai vino...”

...și atunci nu știu cum am prins curaj, am privit-o lung în ochi, în ochii cari aveau tot aceleași priviri reci și în minte îmi năvăli tot noianul copilăriei nevinovate... Cuvîntul acesta fu pentru mine parcă o deșteptare la viață și pe când mă depărtaam încet în întunecul de afară, priveam mereu înapoi spre casa ei micuță și albă din care aș fi vrut să nu mai es nici odată...

Bacău.

Radu Stăncă

RUDYARD KIPPLING

Fluturile ce bătea din picior

Aceasta, iubiiții mei, este o poveste, — o poveste nouă și minunată. O poveste cu totul deosebită de celelalte povești. O poveste din timpul domniei prea înțeleptului suveran Solomon, fiul lui David. Au fost 355 de povești din timpul lui Solomon, dar aceasta, nu-i din acelea! Aceasta e povestea „Fluturilor ce bătea din picior”. — Acum stați un moment liniștiți și ascultați. Solomon era foarte înțelept. Înțelegea ceea ce ziceau insectele. Înțelegea ceea ce spuneau stîncile cele mai adînci de sub pământ, când se închinău una către alta și gemeau; și înțelegea ceea ce ziceau copacii când murmurau la prima suflare a aurorei. Înțelegea orice lucru, de la alfa pînă la omega, și Balkis, regina favorită, prea frumoasa regină Balkis, era aproape ca și el de înțeleaptă și prevăzătoare. Solomon era puternic. La degetul mijlociu al mîinii drepte, purta un inel. Când îl învărtea odată în jurul degetului, eșeau din pământ draci și uriași, cari executau orice lucru ce el ar fi dorit; două învîrtituri scobora din cer „ursitoarele”, pentru a face orice el ar fi poruncit; și la a treia învîrtitură, se prezinta însuși puternicul inger Israel, cel travestit în „cărător de apă”, și-l dădea noutăți din cele trei lumi: sus, jos și aci. Și cu toate acestea Solomon nu era vanitos. El, foarte rar își încerca puterea și după ce o făcea se mîhnea adînc. Odată, voi să dea de mîncare la toate animalele din lume — într-o singură zi, dar de abia fu gata mîncarea, și iată că apărură tabisele mării, un animal care o devoră în trei înghițituri! Solomon fu foarte surprins și zise: „O, animale! cine ești?” Și animalul răspunse: „O rege! sănătate pe veci! Eu sunt cel mai mic din cei 30 de mii de frați și locuința noastră e în fundul mării. Noi am aflat că te prepari să dai de mîncare la toate animalele din lume, și frații mei m'au trimis, să văd dacă este gata masa!” Solomon rămăsese și mai surprins și zise: „O animale! dar tu ai mîncat tot dejunul ce-l preparasem pentru toate animalele din lume! Și animalul răspunse: „O rege! sănătate veșnică! dar, într-adevăr, numești tu aceasta un dejun? La noi acasă fiecare mîncă de două ori pe atîta... ca aperiții!” Atunci Solomon, căzu la pământ și zise: „O animale, ești dădăcam masa aceasta, pentru a arăta că sunt un rege bogat și mare! Acum însă, am rămas de rușine și îmi scade hîmp!” De aici, Solomon, învăță că nu trebuie să te crezi nici odată de nimic.

Solomon era călătorit cu multe femei, nouă sute nouăzeci și nouă de femei, în afară de frumoasa Balkis — și toate trăiau într'un palat mare de aur, în mijlocul unei mărețe grădini, cu fântâni țîșnitoare. În realitate, el nu avea nevoie de atîtea femei, dar în acele vremuri toți oamenii luați multe, și natura,

regele trebuia să ia și mai multe, tocmai pentru ca să arate că este rege. Unele din acele femei erau frumoase, dar altele — sau mai bine zis, cele mai multe — erau chiar urâte, și toate trăind în același loc se certau toată ziua, și odată certate, căutau mii de pretexte, pentru a-l supăra și pe Solomon — și lucrul acesta el nu-l putea de loc suferi. Dar prea frumoasa Balkis nu căuta nici odată ceartă lui Solomon; ea îl iubea așa de mult, și era chiar îndurerată de tristețea lui. De sigur, dacă el ar fi voit să învîrtească odată inelul, și să evoace uriașii și diavolii, ar fi putut schimba pe toate cele 999 de soții gâlcevițoare în catăre albe ale desertului, sau în ogari, sau seminte de roșii, dar Solomon se gîndea că aceasta n'ar fi test vre-o laudă pentru dansul. Așa, când ele se certau prea mult, și erau pe punctul de a se încălăra, el se ducea să se plimbe singur prin frumoasele grădini ale palatului, blestemându-și trista sa soartă... Odată, după ce se certaseră 3 săptămîni într-una toate cele nouă sute nouăzeci și nouă de femei, Solomon eși ca de obicei în căutarea de pace și liniște; și între arborii de portocali, întâlnii pe frumoasa Balkis care îi zise: „O, stăpâne și lumina ochilor mei, învîrtește odată inelul pe deget și arată acestor regine ale Egiptului, ale Mesopotamiei, ale Persiei, ale Tudiei și ale Chinei, că ești un rege mare și teribil!” Dar Solomon dădu din cap cu tristețe, și zise: „O regină și bucuria vieții mele, adu-ți aminte de animalul ce ești din mare și mă făcu roșu de rușine, înaintea tuturor animalelor din lume, pentru desertațimea mea! Acum, dacă eu aș voi să arăt puterea mea acestor regine, numai pentru că ele mă întristează, aș putea rămâne și mai rușinat decât atîci!” Iar prea frumoasa Balkis, zise: „O stăpâne și comora sufletului meu, ce te vei face?” Și Solomon îi răspunse: „Voi urma a îndura destinul meu în mîinile acestor nouă sute nouăzeci și nouă de regine, cari mă chinuesc cu certurile lor nesfîrșite!” Și în urmă, își continuă plimbarea în grădină, pînă ajunse la copacul cel mare de „Canfora”, care era numit: „Arborele de Canfora al lui Suleiman Bin Daud!” Dar regina Balkis, se retrăsese fără să fie observată lângă un copac de „Bambu” la spatele „Arborelui de Canfora” pentru a fi în apropierea lui Solomon. De odată, două fluturi sburară sub arbore, certându-se. Solomon auzi pe unul — zicînd celuilalt: „Și îndrăznești să-mi spui mie așa ceva? Ai uitat că dacă aș bate odată din picior, întregul palat al lui Solomon plecă capul și-i murmură: dispăre la moment într'un bubuit de tunet?” Atunci Solomon, uită pe cele nouă sute nouăzeci și nouă de soții plictisitoare, și rase. Chiar copacul de canfor, se clătina de fanfaronada fluturilor. Și Solomon, ridicînd degetul arătător, zise: „Mititelule, vino aci!” Fluturile avu o mare spaimă. Cu toate acestea însă, cuteză a sbura pînă la mîna lui Solomon unde rămase nemișcat. Solomon aplecă capul și-i murmură: „Micuțule, tu nu știi că bătînd din picior, nu ai putea să îndoi nici un fir de iarbă? De ce torni nevastă tale — căci îmi închipui că ea trebuie să-ți fie nevastă — o minciună așa de gogonată?” Fluturile, atunci privi în fața lui Solomon și văzu ochii prea înțeleptului rege scînteind ca stelele într-o noapte de iarnă. Își luă curajul, și zise: „O rege, sănătate veșnică! Dînsa e soția mea, și tu știi ce sunt femeile!” Solomon surâse în barbă și zise: „Da, o știu, mititelule!” — „Într'un fel sau altul, trebuie să puse la locul lor. Dînsa, de azi dimineață, nu a făcut altceva decât să se certe cu mine.

*) În limba araba se traduce: „Solomon fiul lui David!”

„Am spus și eu așa, ca s'o facă să tacă!” Iar regele-l răspunse: „Să sperăm că va tăcea. Intoarce-te la soția ta, și ve-ai vedea ce-ți zice!” Sbură fluturile la nevasta sa, care îl aștepta neliniștită în dosul unei flori. Cum îl văzu ea îi zise: „Te-a auzit! Solomon regele, te-a auzit! — „M'a auzit — răspunse fluturile — sigur că m'a auzit, chiar eu voiam să mă auză!” „Și ce-a spus? ce-a spus?” „Bine, spuse fluturile desfăcându-și aripele cu multă gravitate — fi-o spus în taină, scumpa mea: Natural că eu nu voi lua în nume de rău cererea lui pentru că palatul trebuie să-l fi costat mult, și portocalii sunt în spre coacere; și de aceea el m'a rugat, să nu bat din picior, și că i-am promis-o!” Femeea tăcu, dar Solomon răsese până la lacrimi, de nerușinarea micului fluture, pe când frumoasa regină Balkis, stătea în spatele copacului, veselă de această convorbire.

Ea se gândea: „Dacă eu sunt cunștințată, pot încă scăpa pe regele meu de persecuțiunea reginelor gâlcăvitoare”, și întinzând degetul arătător, zise nevastei fluturului: „Miti-tico vin' aici!” Sbură soția fluturului tare înspăimântată, și se lăsă pe alba mână a reginei Balkis.

(Urmează).

Trad. de G. Rădulescu-Milcov.

IUBIRE

Un farmec nou de fericire
Pe cât de vag pe atât de dulce,
Îmi saltă 'n inimă 'n neștire
Și mi' cearcă 'n suflet să se culce.

Când merg cu sar de bucurie
Și mă trezesc cântând de-odată;
Îmi plac mai mult cu însuși mie
Și parcă 'mi place lumea toată.

Și când mă întreb, de unde 'mi vine
Acestea toate?... Mă petrece
Un tainic gând până la tine.

Și nu mai vrea 'napoi să plece.—
Eu port trei zeci de ani pe mine
Și parcă sunt de optsprezece!

Al. St. Vărescu.

SCRITORII VECHI

IOAN ROATĂ ȘI VODĂ CUZA

de

ION CREANGA

Între țărani fruntași cari au luat parte împreună cu boierii, cu Episcopii și cu Mitropolitul țării la „Divanul Adhoc” din Moldova, în 1857, era și moș Ioan Roată, om cinstit și cuvințos, cum sunt mai toți țărani români de pretutindeni. — Numai atâta, că moș Roată, după câte văzuse și după câte pășise el în viața sa, nu prea putea temei pe vorbele boierilor, și avea gâdiliciu la limbă: adică, spunea omului verdo în ochi, fie cine-a fi, când îl scormo-lia ceva în inimă. — Așa e țărantul: nu prea știe multe. Și moș Ioan Roată fiind țaran cum v'am spus, deși se învrednicise a fi acum printre boieri, nu avea ascunzatori în sufletul său.

În „Divanul Adhoc” din Moldova, erau boieri de toată mână: și mai mari și mai mici; și mai bătrâni și mai tineri; și mai învățați și mai neînvațați, cum îi apucase timpul. — Între acești din urmă, erau de-al de bătrânul Alecu Forăscu, poreclit și Tolbolon, Gligore Cuza, și alți câțiva de al-de-aceștia cari, ținându-se de obiceiurile strămoșești în toate sărbătorile asculta cu evlavie slujba bisericească de la început până la sfârșit, cântând și citind la strană deavalmă cu dascălii și preoții bisericilor; iar la zile mari, ca să le tic-nească veselie, împărțeau bucată de pâine cu orfanii, cu văduvele și cu alți nevoiași, cum apucase din țăranii. — Atâta-l ajungea capul, atâ-

GALERIA FIGURILOR CONTIMPORANE

D-1 DOCTOR G. STOICESCU

Am pomenit în dese rânduri la această a noastră Galerie, vorbind despre practicianii noștri de valoare, de marile progrese realizate în ultima jumătate de veac în știința medicală la noi în țară. Am vorbit dese ori, de asemeni, despre marele contribuț ce l-au adus acestor progrese unii dintre practicianii noștri.

Aceleași considerațiuni ne fac azi să ilustrăm a noastră „Galerie a figurilor contemporane” cu personalitatea absolut superioară a d-lui dr. G. Stoicescu.

Da fapt, în dezvoltarea luată de medicina aplicată și în succesele neasemnate ce practica medicală a reputat în ultimii ani, personalitatea d-lui dr. Stoicescu este dintre acele cari cumpănesc mai mult.

ta făceau și ei pe vremea lor, Dumnezeu să-i ierte și să-i odihnească, unde-or fi acolo, că bune inimii aveau.

Dar să ne întoarcem iar la „Divanul Adhoc”. Aici, ca în toate adunările de felul acestora se făcea vorbă multă; și era lucru firesc să se facă, fiind luptă între timpul de față cu cel trecut pentru cea mai dreaptă cauză a neamului românesc: „Unirea”, sfânta Unire!

Boierii cei mai tineri, crescuți de mici în străinătate numai cu franțuzească și nemțească, erau cărtitori asupra trecutului, și cei mai guralivi tot odată. Vorba, portul și apucăturile bătrânești nu li mai venea la socoteală. Și din această pricină, unii, în aprinderea lor, numiau pe cei bătrâni: *rugini învechite, islicari, strigozi*, și câte le mai venia în minte după cum le era și creșterea; dă, învățați nu-s?... —

Nu-i vorbă, că și năstangia unor bătrâni era mare. Une-ori, când se mâniau, dădeau și ei tinerilor câte un ibrișin pe la nas, numindu-i: *bonjuristi, dușgiți, pantalonași, oameni smintiți la minte și ciocoși infumurați; lepădați de lege, stricători de limbi și de obiceiuri*. — În așa împuncisare de idei se aflau boierii bătrâni cu tineretul din „Divanul Adhoc” al Moldovei. — Cu toate că, și unii și alții erau pentru „Unire”. Numai atâta, că bătrânii voiau „Unire” cu *toameala*, iar tinerii „Unire” fără *socoteală*, cum s'a și făcut.

D. dr. Stoicescu este nu numai un savant, dar încă este unul din cei mai distinși practiciani, un „terapeutist” cum se zice în medicină — de prima forță și aceasta explică marea considerațiune de care se bucură în lumea medicală din țară și străinătate, marea faimă de care se bucură în Capitală, unde e totdeauna chemat să-și spună cuvântul autorizat în cele mai grele cazuri de diagnostic sau de tratament.

Ilustrând galeria noastră cu distinsa figură a eminentului practician, nu o facem spre a-l aduce d-sale o nefolositoare laudă, ci spre a cinsti în d-sa știința românească mândră de asemenea savanți, de asemenea apostoli.

Ygrec.

Las pe bătrâni să te descante și să te judece ei în legea lor, că nu-ți mai trebuie alt popă...

Și iaca așa cu de al-de cuconul Alecu Forăscu.

Acum vine alta la rând

Intr'una din zile, cum vorbea frumos un boer dintre cei tineri, iacă și moș Ioan Roată sare cu gura:

— Aveți bunătatea de vorbiți mai moldovenește cucoane, să ne dumerim și noi; căci eu unul, drept vă spun, că nu pricep nimica, păcatele mele! — Un oare-care boer întâmpină atunci pe moș Roată, zicându-i cu glăs poruncitor și răutăcios:

— Dar ce nevoie mare este, să înțelegi tu, moșicule! Tacă-ți limba, dacă ai venit aici; că apoi... întoarce-ne vom noi acasă, și helbet! nu ți-a lua nimeni din spate, ce știi eu. Auzi, obrăznicie? — Tu, cu optzeci de mii de făclii de moșie, și el un ghiordan, cu un petec de pământ, și uite ce gură face alături cu mine!... (Urmează).

CUGETĂRI

Ocară are un fel de ac pe care chiar cei buni și cuminți cu greu îl pot suferi. Cicerone.

A alege din natură, este o îndrăzneală fără seamăn; a idealiza, este o nelegiuire. Pushkin.

Dacă nu stă în puterea noastră să trăim mult, să lăsăm cel puțin vreo mărturie că am trăit. Pliniu cel Tânăr.

Prinții seamănă cu corpuri cerești, cari dobândesc multă venerație, dar nu dobândesc multă odihnă. Bacon.

În orî-ce acțiune, cel mai cumințesc lucru e să ții calea de mijloc. Plaut.

Norocul este ca și eoul: îți răspunde, dar nu vine niciodată. Carmen Sylva.

SCHIȚE DIN VIAȚA CORIȘTILOR

DIAPAZONUL

Cum a intrat în casă, nevastă-sa l-a și luat în primire.

— Bine Mișule, acu se vine?

— Te superi degeaba Ienute dragă, crede-mă...

— Să mă faci tu să aștept cu masa întinsă până acu!... Zău, asta nu-i frumos de loc. Barem să mă fi vestit....

— Dacă m'ai lăsa să-ți spun...

— Ei, hai, spune, să te aud, știi să improvizezi?

— Nicu o improvizație dragă; îți spun pe cînte. Să vezi:

Ieseam dintr'o cofetărie...; uite, cumpărasem biscuiții ăștia pentru Virgilache... Apropo...: unde-i băiețu?

— S-a culcat; ce, era să te aștepte pe tine? ...

Ei. Și? Spune mai departe.

— Ieseam din cofetărie, când, mă ciocnesc de-odată piept în piept cu... cu cine crezi?

— ?

— Cu Chihaia, bre!...

— Ce vorbești? Da când a venit? Parcă era în Italia...

— Ehe! tu să fii sănătoasă; de vre-o două luni, dar a stat ascuns, s-a pregătit pentru-un concert.

— Concert?

— Da. Știi, ți-am spus mi-se pare, că sunt două locuri vacante, unu de diriginte de cor și altul de profesor de muzică la...

— Bine, știi. Și?

— Stai să-mi scot paltonul, că m'am înădușit venind tot într'un suflet, ș'apoi ți-o spun.

Bucuros că și-a îmbunat nevasta, Mișu Caracăș se ntoarse în antreu, își atarnă paltonul în cuier, apoi re-întră în sufragerie, ștergându-și promoroaca topită de pe mustăți.

— Și, cum îți spuneam, două pos-

turi bune: muncă, te miri ce și mai nimică; leafă, vre-o patru sute cu una cu alta.

Chihaia și pusese în gând să tragă la țintă în amândouă. Credea, săracu, că diploma lui de la Milano o să-i deschidă porțile raiului.

A zgărit cât-va timp pe la ușile ministerului, și când a văzut că nu s'alege de cât cu unghiile tocite, a luat o hotărâre hărbătească: să nu se mai milogească ci să se impună prin valoarea lui.

Planul era simplu: un mare concert vocal, cu programul alcătuit în cea mai mare parte din compoziții proprii; apoi reclamă americană prin ziare, și... trebuia să facă.

Singur ministrul o să înțeleagă că în interesul școlii și artei să nu scape un asemenea talent.

Dar pentru toate acestea îi trebuia un cor; și dirijorii ceilalți, egoiști și invidioși ca toți colegii, nu vroiau să-și dea personalul pe mâna lui.

Chihaia însă, nu s-a dat bătut. A vândut o vie pe care-o avea la țară, a tocmnit cu plată bună personal de aici, a mai adus și de prin provincie pe cine-a cunoscut mai de samă, i-a ținut pe mâncare și băutură, și astfel a izbutit să înjghebe un cor de vre-o optzeci de persoane.

S-a canonit vre-o trei patru săptămâni, a pregătit vre-o zece bucăți, a bătut toba, și, ce-i drept, a adunat multă lume.

Chiar în seara asta a avut loc concertul; doar de acolo viu... Chihaia n'a tărat cu zoru; n'a fost chip să scape...; n'a fost și milă; mai că nu plângea...; îi spun drept.

— Așa stă lucrul? Atunci te iert. Dar spuneați mai degrabă cum a fost? Cea făcut? Spune-mi, și apoi om lua masa, tot nu-i la timpul ei.

— Cea făcut? Mai bine scapa trenul. Ne-a făcut muzica de răș. Păcat de truda coriștilor. Păcat de via.

Să vezi. Când am ajuns la teatru, erau opt și jumătate. Eu m'am instalat într-un scaun de sticlă înțai. Nu te speria...; mi l'oferise gratuit. Chihaia s'a dus să-și aranjeze coriștii.

Fix la ora nouă, cortina s'a ridicat, desvălind un tablou frumos: optzeci de persoane așezate în semicerc. În fund bărbății în negru, în fața lor doamnelor și domnișoarele în splendide rochii albe, la mijloc, un pas înaintea lor dirijorul în redingotă răscroită, neagră...

— Tii!... ce rău îmi pare că n'am fost și eu!...

— Lasă dragă, nu mai regreta, că n'ai pierdut nimic.

— Da... cine mai era? Ioneasca era? Bondaoca lui Stroescu trebuie să fi fost, — aceea-i nelipsită. Tii!... ce rău îmi pare! Ei, și pe urmă?

— La ridicarea cortinei, cum îți spun, în sală zbucnește o salvă de aplauze.

Chihaia mulțumește înclinându-se adânc. Se întoarce-apoi cu fața spre coriști, mușcă vârful diapazonului, pe urmă îl ducă la ureche.

Dar în același moment, o domnișoară scurta și tigarată din grupul sopranelor, cu glasul zugrăvit de mânie, se răstește către una dintre colegele ei, o fată înaltă și voinică cât un jandarm, care i se așezase drept în față și o masca oarecum:

„Ce te înfigi ducă?! Or ai să cânti d-ta solo?”

Cea apostrofată și-a păstrat cu sânge rece locul după care cine știe cât râvnise.

Semnalul de începere dat de maestrul, amănă continuarea răfuelei pe mai târziu.

Primul cântec începu; firește, nici nu putea fi altul decât „Imnul Regal”.

Echilibrul vocilor era perfect, nuanțele la locul lor. Dar îl cântau așa de repede, în cât mulți ascultători nu și-au putut opri oare-cari observații puțin măgulitoare pentru cântăreți.

— Nu simt de loc măreția Majestății Sale în imnul acesta, vorbe un căpitan de lângă mine

Iar un tânăr dintr-o lojă, a strigat destul de tare ca să poată fi auzit de pe scenă:

— Păzea băieți, că trece Măria Sa Fortună-Vodă în marș-marș.

Ridicat pe un postament așezat în fața coriștilor, Chihaia din ce în ce mai emoționat, mai grăbit, bătea tactul cu amândouă mâinile, se apleca pe vine, cu brațele întinse larg în lături și cu degetele răschirate, acolo unde trebuia să se cânte domol; sălta în sus ca pe teluri și strângea nervos pumnii la forie, făcea nenumărate schime.

— Da, capul lui cel gogoneț, obrazul pestriț, tichilia lui cea roșie, nasul lui cel coroiat ca un cosor...

— Mă rog, cum îl știți. Toate acestea dădeau persoanei lui un aer nespun de comic.

Cântecul sporea mereu în repezițiune. Căți-va coriști se înceară din cauza unor note prea înalte și a insuficienței respirației, și, pe când cântarea ajunsese la refrenul părții a doua, o tusa nervoasă se începuse pe scenă, o tusa teribilă cu suspine și sughituri. În mijlocul acestui acces, un ropot de aplauze răsună în sală. Nedumerit, Chihaia se întoarce cu fața către public.

O parte dintre coriști încetară, alții mai continuară câte-va note și imnul se sfârși în sunete asemănătoare scârțâitului unor osii neumse.

Cortina căzu, și acum îndărătul ei, un zgomot, la început înăbușit ca un zumbet de altine, apoi din ce în ce deslușit, luă locul muzicii.

Chihaia, făcea imputări coriștilor, că n'au fost destul de atenți. Aceștia puneau în sarcina lui neizbândă.

Se auzeau apostrofări nervoase:

— Dacă nu te pricepi de ce te înfingi? În muzica corală trebuie mai întâi să faci vecinicie, hamalac. Una-i teoria și alta-i practica. Nu se iau redutele artei așa numai cu plămuri făcute-acasă pe hârtie. Dumneata, — se vede că de colo n'ai fost corist de când ești!

Sau:

— Eu nu mai cânt. Ne-ai făcut de răș.

— Haideți d-lor, iertați acum; intrați în scenă: mă nenorociți... fac cinste la sfârșit, — răzbea din când în când prin zgomot, glasul tremurat și rugător al bietului Chihaia.

Un nou zbucnet de aplauze întinse de ciucănituri cu vârful bas-toanelor, arătă că lumea începuse a-și pierde răbdarea. În sfârșit, cortina se ridică în frământarea coriștilor cari dădeau busna pe scenă, învălmășindu-se în căutarea locurilor.

Căți-va tenori răzleți pe la spatele domnișoarelor dela altist, rămăseră acolo unde-i apucase vremea.

O soprană subțirică, ca o zvârlugă, se strecură jenată din grupul basilor.

Chihaia, vru să dea tonul, dar diapazonul dispăruse.

Cu mișcări pripite, se scotoci în buzunarul drept al pantalonilor, apoi în cel stâng, pe urmă în cele de la vestă.

Zădarnic: diapazonul nu scotea capul.

Lumea din sală urmărea mișcările într-o tăcere adâncă.

Speriat de liniștea asta, Chihaia se întoarce spre public.

Domnilor, vă rog..., încă un moment!

Scotocirea începu din nou, grăbită, furioasă, disperată, însă cu aceeași lipsă de succes.

De-o parte și de alta trupului dirijorului, jalnic atârna în jos căptușala vântată a buzunărilor...

— Frumoașă reprezentare, n'am ce zice, vorbe un tânăr sclivisit, către o doamnă grasă din loja vecină.

Doamna își ascunse fața în dosul mânușilor.

Acum, în sală nu mai era liniște; un freamăt ca de codru bătut de vânt; lumea râdea pe nfundate.

Înceai să faci semn lui Chihaia, dar el nu mă văzu.

O domnișoară din cor, însă, își

ținți ochii drept la buzunările atâr-nându-se. Ea se făcu roșie-roșie, apoi dintr'odată, palidă, se trase binisor îndărătul colegei și dispăru întraculise.

În timpul acesta, răbdarea publicului se evaporase. Domni și doamne se ridicau cu zgomot de pe locurile lor și părăseau sala.

— Începem d-le, ori plecăm și noi? întrebă scos din răbdări, Logaridi, basul pe care îi l-am prezentat dăunazi.

Chihaia, strâns cu ușa, se hotărâ să dea tonul din gură.

Tu-ți știți că n'are voce. Sunetul eșii din gât, grăbit ca dintr-o gătiță de curcan.

În sfârșit numărul 2 începu. Era „Doina Ocnășului”, compoziție proprie.

Silnic și amarnic de fals se târâră cele câte-va măsură până la solo. Aici se făcu iarăși tăcere.

Toți coriștii stău cu capul răzimat de marginea tabloului din fund.

— Solo domnișoară! strigă dirijorul.

— Nu pot d-le, lasă-mă!

— Solo duduie Mimi! solo, că mă nenorociți, strigă Chihaia scos din fire.

— Nu pot d-le, lasă-mă, mi-e rău... leșin! răspunse fata cu enervare.

Un nou ropot de aplauze porni din fundul sălei, apoi altul și altul...

Un corist își dădu samă de ridicolul situației, se repezi și făcu să cadă cortina.

Îndărătul ei se auzi: „Vără-ți buzunările băuntru domnule!”

Perdeaua se coborâse, dar aplauzele nu mai coneneau.

Răsete și ironii mușcătoare înlocuiseră concertul.

— I-auzi d-le, te-aplaudă lumea; nu ești să mulțumești? Or să spuie că ești și rău crescut! — stărnii în batjocură un glas pițigăiat, de tenor.

Chihaia zăpăcit, pierdut, făcu semn să se ridice cortina, și păși spre rampă.

Logaridi vru să-și taie drumul, dar neizbutind, întinse grabnic mâna, și apucându-l de poalele redingotei, trase înapoi.

Bietul Chihaia zăncăindu-se, scăpă din cleștele basului, dar se împedecă de postamentul pe care șezuse cu puțin mai înainte, și poticnindu-se, căzu într-un genunchiu.

O părăitură formidabilă, ca un teribil foc de salvă...: aplauze delirante amestecate cu „Bravo! Bis! Mai poftim și mâni!” făcură să vunească încăperea, ca sub ropotul unei rușeri de nori. Dirijorul se ridică ștergându-și genunchiul plin de colb.

— Onorați domni și dum... neavoastră doamnelor! Scuzați!... Fatalitatea!... Un corist bolnav!... Diapazonul!... — îngăimă bietul Chihaia, bătut la față de emoție și galben ca un chitru.

— Mersi dom'le, ne-am convins! Du-te și te culcă dacă ești surmenat! — răspunse un domn bătrân, împingându-și soția spre ieșire.

Coriștii dispăruseră. Publicul părăsea sala, comentând în felurite chipuri debutul nefericitului maestr.

În mijlocul scenei goale, Chihaia, desuadăjduit, își căuta din nou diapazonul trădător.

Ciudos apucă de colțul batistei ce eșea puțin afară din buzunarul de la spate al redingotei și zăncăci cu putere. Diapazonul sări în sus, apoi căzu pe scândurile scenei, scotând un oftat jalnic.

— Ptiu! ucigă-te crucea diavole! făcu Chihaia când îl văzu; apoi răsucindu-se în loc, cu privirea rătăcită: „Domnilor, l-am găsit!”

— ...Zăt, răspunse prelung ecoul sălii goale....

Galati,

George Tărăbuș.

DOINEI

Jalea-i ca de foarfecă tunsă,
Când te-ai, Doină, din frunză
Și inima-mi se învioră
Când tremuri într-o vioră.
Vraja-i, lucie, senină,
Ca beleala de mezină,
Suflet n'orol ce să n'cruntă
De pe o frunte căruntă.

Când răsună dintr'un carat, —
Fericirea-i cât un mal, —
Mă legăn ca pruncu'n poală
Când aluneci p'o tambală.

Când cipești dintr'un nai,
Plin e sacul cu mătăi, —
Merindea-mi spânzur d'un cui
Când pe fluer glesu-ți pul.

Scântând glodul pe răzoare,
Mă desnod la cingătoare, —
Căci m'ntrec la joc cu doi,
Când răsuflă din cimpot.

Și când șueri printare dinți, —
Lumea-i toată, numa sfînți...
Iar când tu doinești din limbă,
Trupu-mi, sufletu-mi, să plimbă,
Prin plaurile din basme
Și pe lacuri de aiasme;

Cuibul Leni-Cosânzenii
Cu stăpână-i, — ie vedenii,
In chipă, când pe neerate,
Gândului îi zice, „du-te!”
„Dute sol de sănătate”
Și adu-i ca să-și fac parte”,
„De popas, — ești doar cu drag,
„Văd ițica, Lu”, — pe prag”...

Iar roinicul ești o cruce,
Sare naltăle uluce.
Îa-i pasă de păzitor?
Lui, — vecinul căldor.
Nu mai pleacă, Doina Leni
Fără multe miredenii,

L-a legat...
S'aude un freamăt
Parcă—adie vântu'n treacăt,
Peste—un luminis de crânguri...
El scoboră din obidăncuri
Și aplecat pe genunchi,
Zice blând, — dar din rărunche:
„Măgăi tot! — pământ, vîzdub,
„Cu nemuritoru-ți duk”.

Dar când te'nfundă în clarir
O mână de țibizir,
Scuturându-ți în cadente,
Ca lactul cele salente,
Însotită de un grai
Gătit în vorbe jurate,
Din limbile celelate,
Și-ți dă titlu „melodie”
Despindu-te de iie, —
Parcă-i fi, ciur, — într-o moară
Ce vântură într-o doară.

Și atunci ești fug de lume...
Spue-ți a răului spume,
Din umedele-mi pleoape,
Când de tine sunt aproape.

Și-ți cer roie să mă duc,
Ca mînat, de vînt, un fulg,
Unde strajea gîtlei noastre,
Mai trăește 'n sânge, oase;
Să mă tîngu și să-ți spu,
Că în Dacia altul nu-i
Să mai dea un tate! durerii,
Decît farmecul „Dollerii”.

Reîntors de la columbă,
Tatăl tău și-a trimes cunundă
Și răvas, — „să dai povață”,
„Când necazul ne răsfată
„Salungi neguri, salungi moină...”

Doină sfîntă, — sfîntă Doină!
Din leagăn pîn' la cociug,
Stat pe gîtul nostru jug,
Vălu-ți pînă-n l' pe frunte, —
Ș'a victiei noastre luntre,
Dragostei, credinței tale
Alipește a sa cale.

Căci a noastră 'mpărăție
Da-rom toată, numai tie;
Te-om chema roioși la plug,
Ca tovarăș de belșug,
Te-om urma ca pe o facă
Când dăm gloabele de clacă,
Când te vom sui la stand.

„Om culca capul pe mână,
Unde te-om numi „scutar“...
Să n'at teacă de măgar,
Căci d'aude glasul tău,
Va scobori pe al său.

— Mângârea-ți o luăm,
Mântuirea-ți așteptăm,
Fi-ne 'n buze, fi-ne 'n gâna,
Doină sfințită prin cânt!...
Nicolae N. Mocanu
Lungulești.

DIN NEAJUNSURILE CUI-VA

(urmare)

Dorita e mărișoară, apropiie nouă ani, dar e foarte vioaică și inteligentă: seamănă Teodoriei ca două picături de apă. Acelaș păr negru și des, aceleași sprâncene frumos arcate, aceleași ochii negri, aci scânteetori și vii, aci umezi și duioși, aceleași buze subțirele și roșii și totdeauna neastâmpărată, așa cum era și Teodora când am cunoscut-o.

Sedeam la masă și citeam jurnalul când ea veni sglobie și se așază pe genunchiul meu, așa cum s'a învățat de mult; își petrecu brațele ei subțiri după gâtul meu și cu un ton plin de dragălașie mă întrebă:

— Tăticule, spune drept, pe care iubesc mai mult dintre noi?

— Și de ce vrei să știu, fetița mea?

— Pentru că te văd că ne săruți pe toți deopotrivă.

— Vă iubesc pe toți deopotrivă, fetișo dragă.

— Da pe mămițica n'o iubesci tăticule?

— Ba da și pe mămițica o iubesc ca și pe voi.

— Păi... atunci... pe dânsa de ce n'o săruți tăticule? mă întrebă ea privind-mă cu niște ochii plini de mirare și naivitate.

Privirile ei atât de pătrunzătoare și pline de farmec, mi-au reamintit clipele acelea nespuse de plăcute ca le-am trăit odinioară și ale căror amintiri le țin ascunse într-un colțșor tainic din sufletul meu.

Se așezău așa de mult privirile Doritei cu ale Teodoriei în cât atunci când o am pe genunchiul meu mi se pare că s'au zecă ani mai tânăra de cât sunt, și mi se pare că am pe genunchi, în locul Doritei, copilului meu de azi, pe Teodora, mămița ei de azi și draguța mea de atunci și de acum. Își petrecea și ea atunci brațele după gâtul meu, ca și copilul ei de azi, și'n sărutările noastre pline de o iubire curată și sfântă uitam de tot din preajma noastră și ne lăsam eu totul iubirei să ne ducă ea unde o vrea.

Târziu, când ne deșteptam din visările noastre dulci, mă săruta iar sburdalnică, și cu tot focul iubirei că-i aprindea în suflet cei 17 ani ai ei de atunci, îmi spunea:

— Dacă ai să fi al meu săi nu, nu știu, dar ceea ce știu e că n'oi fi drag și mi-e destul și-atâta.

O strângeam atunci iar în brațele mele, cu toată puterea iubirei ca-mi încălezea sufletul și sângele, o sărutam lung și cu toată pasiunea, cum nu-mi mai fusese dat să sărut până-atunci pe nimeni. Și'n clipele acelea neînchipuit de plăcute, îmi plecam capul ușor pe sânul ei, și tainic de tot îi spuneam cuvinte dulci, pline de o iubire fără de margini de pătimare.

Dar ea se desfăcea ușor din brațele mele, punea o mână pe umărul meu, își arunca ochii ei mari și negri drept în ochii mei, și-mi răspundea cu un glas senin și limpede, așa cum rar de tot îmi vorbea:

— Mihai, gândește-te bine... dacă conștiința ta te'n deamă să faci astfel și dacă'n sufletul tău e o dragoste curată pentru mine... sunt a ta...

Plăcute momente Doamne!

N'am putut să birui atâta iubire adevărată și atâta curăție sufletească, am început de-atunci s'o iu-

GALERIA ARTIȘTILOR ROMÂNI

D-na MARIETTA IONAȘCU

Dăm astăzi la „Galeria artiștilor noștri” portretul distinsei artiste d-na Marietta Ionașcu, fosta societară a Teatrului Național, a cărei definitivă retragere din teatru au anunțat-o zilele acestea zărele.

D-na Ionașcu lasă cu atât mai multe regrete în lumea artistică și amatoare de artă, cu cât retragerea d-sale a survenit în deplinătatea talentului și puterii creatoare, calități cari au făcut ca timp de 26 de ani distinsa fostă societară să nu cunoască decât succese și să nu piardă un moment marea simpatie a publicului.

bese și eu tot așa de mult și tot așa de puternic ca și ea pe mine.

Pe atunci d. șef mă vedea cu ochii buni, trăgea și el nădejde să mă prindă în mrejele ce mi lăntinsese. N'aveam de cât doi ani de slujbă și am și fost înaintat la 135 de lei pe lună; eram cel mai bun și cel mai harnic slujbaş, după cum o spunea el întotdeauna și tuturor.

Dar după ce am luat pe Teodora, fata inteligentă, cu minte și fără pretenții, așa cum îmi trebuia și mie, un biet rătăcit fără nici o rudă în jurul meu, a început și urgia d-lui șef să se deslănțue asupra mea cu toată furia ce se poate închipui.

Și de atunci și până azi n'a putut să dea uitărei nimic.

Dar, pesemne, a avut Dumnezeu grijă de mine de mi-a dat tovarășe de toate zilele o femeie cu un suflet așa de larg și simțitor ca acela al Teodoriei mele.

Sun rare azi femeile cu inimă, rare de tot, de tot, mai-mai să nu le mai găsești.

Nimic mai plăcut și mai dulce azi de cât să ai o femeie care să te înțeleagă, să te respecte și să te asculte.

Și Teodora mea așa e.

E o femeie cum rar mai găsești și o mamă cum nu mai găsești.

În totdeauna dorințele mele sunt pentru ea plăceri, după cum și dorințele ei sunt plăceri pentru mine.

Dar dacă din păcate înmăream o femeie a cărei fire să nu se fi potrivit de loc cu a mea, cam ca a nepoatei d-lui șef, ce viață-ai fi dus eu și bieții copilași cari din păcate s'ar mai fi născut, ce îngrijire ar fi primit, ce creștere, ce instrucție, numai Dumnezeu de sus știe.

Neînchipuit de mari și multe sunt neajunsurile ce le îndur la minister, dar la mine acasă sunt destul de mulțumit, și mi-e destul atâta, mulțumesc și eu celui de sus.

După o zi întreagă de odihnă parcă simt puteri noi mă simt mai înviorat, mai bine și pornesc pe calea vieții înainte, cu fruntea tot senină și tot spre cer.

(Urmează)

P. G. Paul.

VIAȚA 'N GLUMĂ

UN FENOMEN

Sunt ceasurile de consultație la doctorul Opereanu. Servitorul introduce în cabinet pe un bărbat încă tânăr și mai mult săi mai puțin timid.

D-rul Opereanu citea ultimele proști ce s'au scris asupra lui „707”. Își întrerupse citirea și nu ridică capul.

— Desbracă-te, zise el clientului nou venit.

— Însă... murmură acesta, nu pentru mine vii, d-le doctor... pentru nevastă-mea.

— Foarte bine, să se desbrace.

— Da, dar vedeți... n'am adus-o cu mine.

Atunci medicul consimți să ridice capul. Își privi clientul pe de-asupra ochișorilor și, în cele din urmă, zise:

— Dar bine, d-le, d-ta crezi că eu am vreme de pierdut... Ce poțestii, d-le?

— Ași vrea o consultație pentru nevastă-mea.

— Ce are nevasta d-tale?

— Are că mi-e frică să nu mă facă într-o bună dimineață tată; e foarte înflăcărată... Și eu, știți d-le doctor, copiii... nu-mi prea plac... Nici tatii nu-l plăceau... Și-așa, venisem la d-voastră, să-mi scrieți vre-o rețetă...

Cu plăcere, d-le, cu plăcere... Poftim.

După ce mângâi câteva cuvinte pe o bucățică de hârtie, doctorul Opereanu întinse rețeta clientului care citi cu oarecare surprindere, trebuie să o mărturisim:

„Fiecare soț va dormi de aci înainte în camere absolut separate”.

Și cum clientul, mai mult săi mai puțin uluit, pleca fără să se mai o prească, doctorul adăose:

— E douăzeci de lei!

Dar iată că la vre o trei patru luni servitorul introducea pe acelaș client în cabinetul doctorului Opereanu.

— S'a făcut... d-le doctor! strigă clientul.

— Ce s'a făcut...? se informă doctorul.

— Nevastă-mea mi-a șoptit eri la ureche: „Năică, ai să fii tată!”

— Și eu ce vrei să-ți fac?

— Dar bine, rețeta d-voastră...

— Ai urmat-o?

— Din punct în punct.

— Odăi separate?

— Absolut, d-le doctor. Toată lumea să v'o spună: nevastă-mea, servitoarea, Costică...

— Care Costică?

— Un prieten care a binevoit să se însărcineze să vegheze la observarea ordonanței d-voastră.

— Im!

— Ca să fii sigur că n'am să vă calc ordonanța, încuiam în fiecare seară pe nevastă-mea în fosta noastră odă și, ca să nu mă las ispitit, îngredintam cheia...

— Cui?

— Lui Costică.

— Cazul d-tale e foarte curios, zise eminentul practician, reținându-și un surâs. E un fenomen de sugestiune involuntară la distanță. Se prezintă câte odată, dar numai la indivizi predispuși.

— Ar trebui să mă examinați, d-le doctor, să vedeți dacă eu sunt...

— Ași! Nu e nevoie; fără nici un examen pot să-ți afirm că ești predispus.

Costache Glumici

DIN POETESA SAPHO

Literatura greacă a oferit în decursul timpurilor o mulțime de bucați literare de toată frumusețea, cari vorbesc foarte mult sufletului prin gingășia cuvintelor, nu mai puțin și prin farmecul ce rezultă din armonia, din expunerea naturală a ideilor, fără termen de comparație în nici una din literaturile moderne.

Sufletul omeneș nu poate trăi numai preocupat de grijile materiale, fără să se înalte într-o lume ideală, lipsită de amărăciuni cel puțin pentru un moment.

De aceea greșesc foarte mult, aceluși ce disprețuiesc tocmai partea cea mai ideală a ființei omenești.

Ca o confirmare a celor spuse mai sus ofer astăzi cititorilor „Universului Literar”, în traducere, frumoasa oda din poetesa Sapho intitulată: „Oda la adresa unei femei iubite”.

În această odă este vorba de un tânăr foarte frumos, care este iubit în supremul grad de această femeie și care pare a fi indiferent la iubirea ei, precum rezultă aceasta din cuprinsul odei.

Iată traducerea odei:

„Mi se pare, că este asemenea zeilor bărbatul acela, care șade înaintea ta și ascultă de aproape graiul tău cel dulce și râsul tău cel dorit, cu mișcări umple de groază inima în piept: de îndată ce te-am văzut, nimic nu se mai împotrivesc cuvintelor tale.

—, Linba mi se frânse și numai de cât un foc subtil mi se infiltra în corp, în pielea corpului, — nu mai văd nimic cu ochii, urechile-mi văziesc!

— O stupoare se revărsa peste tot corpul meu, un tremur mă agită în întregime. Eu sunt mai palidă, mai verde de cât iarba și în nebulina mea mi se pare că puțin a lipsit de n'am murit... dar... trebuie să îndrăznească cineva totu!”

Nimeni n'a descris mai bine amorul de cât poetesa Sapho și de aceea am crezut să ofer în traducere scrierile ei cuvinte

A. Vântul

ILUSTRUL MATEIŢ

— ROMAN DE GEROLAMO ROVETTA —

— Urmare —

— Cum? şi d-ta! oftă Evelina, ridicând rugătoare ochii în spre el, şi căutând pe al tânărului, ca pentru a-l implora.

— Am de plătit casa şi să-mi regulez socoteala pe o lună la oţel. Trebuie să mănânc, şi abia imi mai rămân 10 franci!

În acelaş timp, arată un bilet murdar şi motololit, pe care îl vâra în buzunarul vestei.

— Nu mai pot aştepta: vreau să mă însor cu Nora şi apoi să plec!

— Să plec? Să părăseşti Milanul? întrebă Evelina, tremurând din pleoape şi cu lacrimi în voce.

— Vreau să mă duc în Trento, acasă la mine, la mine! repeta Laner, dând cu pumnul în masă.

Pisica fugi dintr-o săritură sub canapea, apoi peste un scaun la celălalt capăt al odăiei, şi acolo, liniştită, reîncepu a se linge iar.

— Şi eu? ce voi deveni?... gemu sărmana fată tristă, începând a mai da lucrurile la o parte după masă, făcând loc şi întinzând lui Laner un pachet de corecturi. Vrei să-mi ajuti, d-le Pietro?

— Bine, dar Nora?... Nu e aci? Iar a eşit azi dimineaţă? strigă tânărul cu un crescendo de surprindere şi de mânie la fiecare întrebare.

Ştia el bine că Evelina nu ar fi culezată să-l aşeze lângă ea, dacă Nora ar fi fost acasă.

— S'a dus la Schönfeld.

— La Schönfeld! în toate zilele la Schönfeld! strigă celălalt din ce în ce mai furios.

Pentru numele lui Demazet! se rugă Evelina cu un gest înspre odaia de alături, are să te audă! Nora se întoarce la patru; trebuie să se întarcă la patru.

Pietro Laner îşi luă un scaun, dar mai înainte de a se aşeza, îl îşi tare pe scânduri, apoi, tot cu pârdeşul pe el, gulerul ridicat la ceafă, se apucă de citit mormăind, umplând cu ştersături mari, cari făceau să scârţâie condeiul, şi măzgălinind hârtia cu cerneală. Câte-va clipe nici unul nici altul nu scoaseră un cuvânt.

— Cred, zise în sfârşit Evelina, încet şi cu pauze lungi, şi mai mult ca ori când părădădă în scrisul ei, cred că Nora va sfârşi cu Schönfeld, până la orele trei... dar se vor duce împreună să se plimbe cu trăsura, pe Remparts... sau la grădina Oraşului... Pentru ce... şi d-ta — şi aci întrebarea rămase suspendată, pentru că răsfoia dicţionarul ca să caute un cuvânt, — pentru ce nu te-ai duce şi d-ta să aştepţi?... Când o vei vedea cu Schönfeld... fă-te că ai trecut din întâmplare... Te duci la ea şi mergeţi împreună.

— Da, asta e o idee! Atâta pot să fac! zise tânărul repede şi mai liniştit.

— Ştii unde şade Schönfeld?

— Da, în piaţa Cavour.

— No, zise Evelina.

Apoi după un moment de tăcere adăugă:

— Dar nu cunoşti pe d-na Schönfeld?

— O să pun pe Nora să mă prezinte, — şi zâmbind adăugă — pe nevastă-mea. De data aceasta, Evelina se uită la tânăr cu ochii plini de dragoste şi îngrijată, ca o mamă care îşi vede copilul în prada unei periculoase iluzii.

— De ce te uiţi la mine aşa? întrebă Pietro repede.

— Eu? D-le Laner? Dar nu. Nu lua în seamă... Doamne! eu sunt atât de nenorocită! Eu care voi rămâne aci mereu singură, totdeauna singură... Eu care nu am pe nimeni, pe nimeni.

Evelina oftă, şi şterse o lacrimă; era foarte turburată: plângea în adevăr. Dar în fundul inimii ei, îşi

zicea că Pietro Laner, aşteptând pe Nora în poarta Schönfeld putea să descopere sau să afle ceva nou... Cât despre ea, în tot cazul, nu-i spusese nimic.

III

— Iată şi pe al treilea! Tapiţerul care aşteaptă afară la poartă! anunţă Gioconda, arătându-şi faţa ei mare, voioasă şi rânjind, acum arborez steagul!

Era semnalul convenit: era de ajuns ca de departe să zărească steagul la fereastră, ca D. Cantasirena să steargă înapoi frumuşel.

Pietro Laner însă, care, ca şi ceilalţi, ţinea să nu i scape Directorul, se opuse foarte hotărât.

— Şi eu?... Cum am să-mi plătesc gazda oţelului?

Nu, mai bine se va duce înaintea lui pentru a-l vesti şi a-l strânge cu uşa. Nare să mai amâne; va cere imediat o soluţiune: căsătoria lui cu Nora, achitarea celor 20 de mii de franci... şi cele două trei sute de franci leaşa rămasă în urmă.

— Asta depinde de el! Poate plăti, dacă o vrea? îşi zicea tânărul băiat. Cu o întorsătură de mână, va scoate din pământ cei trei sute de franci, şi chiar cele 20 de mii.

Era credinţa generală că Matei Cantasirena poseda o baghetă magică pentru a escamota şi a reface milioane.

— De el depinde! Poate să plătească. Dar ideea de a se găsi faţă în faţă cu directorul îl înspăimânta. Omul acela drăcos va începe a şbiră, a face scene şi, chiar din potrivă, a plânge şi a se boci. Simţea el bine că va sfârşi prin a se lăsa a fi dus de nas sau a fi înduioşat.

Acasă, în faţa Evelinei şi a Giocondei, va fi mai tare...

Dacă vrea poate să plătească! gândea şi Brunetti, care se plimba de sus în josul odăiei, începând a se teme de a nu fi căzut în vre-o cursă. Se povestea atâtea despre şiretlicurile născocite de Matei Cantasirena, pentru a-şi orbi creditorii!

A! dar cu el, nu era de glumit! El nu înţelegea a pierde 10 mii de franci.

Şi pentru a-l întări şi mai mult bănuşile, trimisul d-nei Faré şoptea nerăbdător: „Aşteaptă-mă! Aşteaptă-mă că viu! Portarul mi-a spus că este acasă!”

Celălalt se uită la el.

— Acasă?

— Da, d-le.

— O să vedem noi acum!

Şi într'un avânt, după ce bătură în uşa, cu tărie, se precipitară în odaie.

— Este ori nu este aci?

— Unchiul Matei? nu a venit.

— Dar portarul ne afirmă că este acasă.

— Nu, nu este.

— Dar aşa se spuse şi trimisului casei Faré.

— S'a înşelat, răspuse liniştită Evelina.

— Nu se ştie ce spune, nu se ştie ce face! Eu sunt un măgar că am avut încredere, şi am primit iscălitura directorului.

Şi apropiindu-se din ce în ce mai mult:

— Dacă nu m'aşi fi făcut în patru, pentru a plăti poliţa, aveam un protest, eram ruinat, dezonorat. Era o ruşine! Acum însă, ori imi plăteşte, ori mă răsun.

Bietul om se aprinsese şi mai mult pentru că îl lasă să spună înainte fără a-l băga în seamă. Evelina scria mereu, Pietro Laner făcea corecturile, şi Gioconda, în picioare, se uita la el ca o tîmpită.

— Mă voi răbuna! Da, vreau să mă răsun! Este o infamie, e nedemn!

Ciuda şi mânia lui către Director, ajunsese la paroxism; îl făcea hot şi ameninţa că are să-l înfundă, când de odată uşa de la intrare se deschise de perete, şi în prag apărură Matei Cantasirena, în personă, urmat de trimisul d-nei Faré şi de celălalt—tapiţerul—pe care îi găsise în colţul ulitei.

— A! în sfârşit! sunt două ore de când te aştept. Brunetti, îşi rotea încă ochii furios în cap dar glasul şi-l mai potolise.

Matei Cantasirena, cu faţa roşie, cu pălăria pe ceafă, înfăşurat într'un pârdeşul mare, şi larg, era încărcat de numeroase pachete, pungi pline de provizii, şi în aceeaş mână în care avea bastonul cu mânerul de argint, ţinea un buchet de flori splendide.

Rămase un moment tăcut, aruncând în jurul lui priviri lungi şi dezolate, izbucni în sfârşit cu o pornire comunicativă:

— A! Brunetti, scumpul meu Brunetti!

Nu ştii nenorocirea ce s'a întâmplat?

Evelina, Evelina! Ştii tu cine a murit?

Tot, afară de Evelina, rămaseră în aşteptare, cu ochii către director. Cine murise oare?

Brunetti mormăi ridicând din umeri:

— De morţi e vorba acum? Cu d-ta, cei vii sunt de plâns.

— Adineauri, la jurnal, am primit o depeşă de la Roma... de la Preşedintele Camerei... Şi Cantasirena, după ce dăduse bastonul şi buchetul Giocondei, cu mâna rămasă liberă, căuta faimoasa depeşă, în toate buzunarele fără o a găsi.

— Este o pierdere ireparabilă! un doliu naţional! Îi iubeam ca pe un frate...

Îl veneram ca pe un al doilea tată.

— Ei şi despre cine este vorba? se răsti Brunetti care lua în serios de peşa preşedintelui Camerei, şi conchizând că directorul era încă puternic la Roma. Vorbeşte odată! Cantasirena făcu o pauză: vroia să-şi aducă toate puterile... apoi în explozia durerei lui:

— Căpitanul Fara-Bon a murit! strigă el cu o voce răsunătoare:

Şi rosti silaba Bon ca o bombă. Pietro Laner, Brunetti, trimisul şi tapiţerul se priviră zăpăciţi.

Căpitanul Fara-Bon? Cine era căpitanul Fara-Bon?

— O inimă mare, urmă Matei! Unul din cei mai nobili şi cei mai bravi patrioţi ai Italiei. În epoca memorabilă a proceselor politice, am evadat împreună. În 66, a fost rănit în locul meu, prin miracol. Cu convingeri sincere republicane, a primit monarhia cu înaltitate, şi respingând rolul pasiv de abstentionist, a ocupat la Roma un post eminent, la ministerul lucrărilor publice. Era unul din cei mai iluștri discipoli ai iluștrului Paleocapa. Îi păstrez unul din proiectele lui: *Navigaţiunea Cisalpină*! Brunetti! Scumpe Brunetti! Asta e o idee mare! A murit!... O boală de inimă!... A! inima, inima! nu iartă pe oameni de așa trăpă! Cantasirena nu mai tuna: suspina, gemea, avea ochii plini de lacrimi, şi pe când debita acest cântec funebru în onoarea regretatului Fara-Bon, îşi descărca buzunarele de pachetele şi pungile cu care erau ticsite, şi arunca tot, unele peste altele, în şorţul Giocondei pe care îl ţinea întins în faţa lui. Adusesse o şuncă, un pateu de Strasbourg, brânză şi alte bunătăţi înfăşurate în hârtie frumoasă, roză şi galbenă şi legată cu panglică albastră.

Numa, recunoscându-l, trecea şi se învârtea printre picioarele directorului, ridicându-şi coada şi spinarea. Căpitanul Fara-Bon, existea în adevăr şi murise de puţin timp; dar Cantasirena nu primise nici o depeşă la *Renovatorul*, nici din Roma, nici dela preşedintele Camerei mai cu seamă. Dimineaţa nu fusese la

jurnal, de teamă de a nu cădea în mâinile duşmanilor lui, ai Tirolienilor. Taddeo, un fel de băiat de biu, roşu şi factotum, al cărui picior de lemn îi împiedica mersul, şi pe care directorul îl botezase *Te-Deum*, din cauza încetinelei lui solenne, îi aduse corespondenţa şi jurnalele la Clubul Veteranilor, şi atunci aflase noutatea pe care o citise în „Fracaso”.

Sărmanul Fara-Bon! un original de prima forţă! Cantasirena îşi amintea de un oarecare proiect al căpitanului, care îi trimisese o serie întreagă de articole asupra canalizărilor râurilor din Italia septentrională. Nu le putuse publica neavând spaţiu.

Navigaţiunea cisalpină! Şi pentru ce?

Era o idee mare de lansat care trebuia să dea roade. Sărmanul Fara-Bon!

Dar nu se mai gândise la asta! Avusese atâtea plicetiseli; tipografia era secestrată... O! ingratitudea oamenilor de la putere!...

Ce era de făcut? Să stea închis acasă? Da! Să nu mai primească pe nimeni şi să răspundă importunilor: „Directorul a plecat la Roma”!

Cu toate astea, va trimite pe *Te-Deum* cu scrisori la patrioţii în viaţă, prietenii politici... Printre alăta, va trebui să obţină un răspuns. De altfel, nu trebuia să dea centrului Manzoni opera nouă a unui nobil Veronez?

Se aruncă într-o birje, şi se duse să facă târgul pentru acea zi. Cine ştie? Poate, va eşi la iveală, mai bine decât credea! Şi călătoria lui la Roma?... de ce nu ar face-o în adevăr?... Aşa, chiar de mâine! Pe nesimţite, redevenea stăpân pe el şi puţin mai vesel chiar când, fatalitate! lăgă de scaun, nea târziu pentru a mai da înopă, că Tirolienii, în loc de a-l aştepta la jurnal veniseră cu toţi acasă! Trăsura abia se oprise la poartă, şi tapiţerul şi alergă înaintea lui pentru a-l ajuta să se dea jos.

— Multumesc dragă Vergani! Sum mai mult ca zăpăcit! Ce nenorocire!

Se repezi apoi într-o fugă pe scară şi celălalt după el; dar abia liniştit puţin din această lovitură, se găsi nas în nas cu bădăranul de Brunetti... şi de plicicosul de Pietro Laner...

A! ce nenorocire! A! bietul Fara-Bon! Şi imediat ce Gioconda, urmată de Numa, plecă în bucătărie luând cu ea toate târgurile, pe când erau încă zăpăcite de noutatea noutate, el se întoarse repede în spre Pietro Laner şi îi tipă:

— Tot aci eşti d-le, d-ta? Te-am mai oprit de a nu veni pe la fetele mele, când eu nu sunt acasă.

Tânărul Pietro, în împrejurarea de faţă şi cu martori, nu se aştepta la un asemenea reproş.

— Dar... eu am să-ţi vorbesc.

— Un cuvânt mai mult ca să vii la birou.

— Dar...

— Destul. De oarece ai venit, de data asta trece! Dar nu o mai uita pe viitor! Dar florile?!

Gioconda! Gioconda! D-ta Pietro, care ai pasiune de flori, fă-mi un buchet pentru Eleonora mea! O! nu mai pot! Ce zi îngrozitoare! A! Sărmanul Fara-Bon!

Şi întorcându-se către Brunetti, îşi îndesă pe frunte un deget, repetând de mai multe ori:

— Parcă am un cui, aci, aci.

După ce plecă Laner, să caute florile, se duse la Evelina de o sărută şi după ec îşi aruncă ochii pe manuscris:

— Marchizul Duranti? Amănat! I-am scris şi nu mi-a răspuns. I-am întâlnit, şi s'a făcut că nu mă vede! A! a!

Cum l-o vedeam am să-l întreb dacă a orbit sau a ciungit! Oamenii pe cari i-am făcut aceea ce sunt, pe cari i-am creat şi i-am scos în lume!

A se citi urmarea în „Universul Literar”, care va ane Duminică viitoare.

ENIGMELE FIREI OMENEȘTI

Flagelanții din toate timpurile

(In vechime—In Sparta—Pedeapsa vestalelor—Lupercaliile—Prigonirile creștinilor.—Flagelarea askeților—Dominicus Loricatus—Contesa Elisabeta de Turingia—Călugări trapisti)

In profunzimile cele mai ascunse ale sufletului omeneșc într'un adevarat chaos de imbolduri și poftă, ne conduce istoria flagelațiunii. Ea se pierde până în cea mai neagră antichitate, prezentând un amestec ciudat de expiații pur religioase și de senzațiuni nervoase, cari cad în domeniul sexual.

Flagelări într'prea mărirea divinității se practică și în antichitate. La cultul zeiței siriene, în Sparta înaintea altarelor Dianei-Orthia, în Milet și în alte localități flagelarea forma o parte din serviciul divin. La Romani datinele religioase cuprindeau adeseori și flagelațiunea. Pentru a îmblânzi mânia zeilor mărilor corăbierii se biciuiau până la sânge.

Sunt cunoscute pedepsele la cari erau supuse Vestalele romane. Ori-ce neglijență la paza focului sacru era pedepsită cu lovituri de năde: corpul vinovatei era acoperit numai cu un văl străveziu. În fiecare an când se prăznuia sărbătoarea Lupercaliilor, numeroși tineri înarmați cu hățe cutreieră străzile Romei și băteau femeile pe cari le întâlneau. Prin aceasta se credea că se înlătură sterilitatea. Sărbarea aceasta se menținu și în timpul erei papale creștine, fiind în legătură cu carnavalul. Papa Gelasius interzise această rămășiță de superstiție păgână.

Biserica creștină a venit în atingeră cu flagelațiunea mai întâi numai în formă pasivă. Aceasta a fost atunci când în persecutarea creștinilor de către Romani, se aplica mai cu seamă față de femei tortura flagelațiunii.

Cu totul alt caracter avea, cel puțin la început, flagelarea askeților creștini în monăstiri. Mai cu seamă în Italia ajunse la cultul fanatismului flagelațiunii. Famos este numele călugărului italian Dominicus Loricatus (cuvrasatul), de a cărui viață s'au ocupat foarte mult istoricografii bisericești. El se biciuia în fiecare zi până la sânge și nu părușea nici odată monăstirea fără ca să aibă în sân un gârbaș, și se biciuia în fiecare noapte, dându-și cu pumnii în cap și obraz. Din cauza acestor torturi deveni atât de slab încât părea a fi o fantomă, așa în cât nu-l mai recunoșteau nici prietenii săi cei mai de aproape.

Dar nu numai călugării se supuneau penitenței flagelațiunii, ci și principii și principese.

Ludovic IX cel sfânt, regele Franței, era biciuit zilnic de duhovnicul

său. Și împăratul german Henric II, soțul fecioarei Kamigunda, lăsa din când în când să fie flagelat. Regele Henric III al Angliei, ca să potolească mânia prelaților, săi și să înfrâneze rezistență vasalilor, lăsa să fie flagelat de preoții, contele Raymond de Provence și Gilles de Venaissin, precum și de alți preoți recomandați de Papa.

Dar și principese fură cuprinse de mania flagelațiunii. Astfel erau Sfânta Brigitta a Suediei, ducesa Hedwiga a Poloniei și Sfânta Elisabeta de Turingia, cunoscută atât de bine din opera „Tannhäuser” a lui Wagner și „Oratoriul” de Liszt.

Frumoasa contesa Elisabeta de Turingia, fiica regelui Andrei al Ungariei, încă din frageda ei copilărie fu cuprinsă de o evlavie mistică și se flagela zilnic, chiar și după ce se mărită. Ea era cu totul în puterea faimosului călugăr dominican Conrad de Marburg, care încercase să introducă închișița în Germania.

Este cunoscut că epidemia flagelațiunii se răspândi în veacul al XIII, din Italia în chip îngrijitor, și în alte țări.

Femei, bărbați și copii, conduși de preoți, cutreieră țara și se flagelau cântând cântece funebre și rostind rugăciuni. Mania aceasta se răspândi în Austria, Ungaria, Bavaria, Polonia, ba chiar și în Saxonia. Mai cu seamă femeile lăsa să fie biciuite în public.

Această epidemie de flagelațiune trebuia să fie stărpită cu forța. Dar cu toate aceste flagelantismu cerea noi victime.

„Pocăitii albi”. (Bianchi) arăneau cortegii de flagelanți. Până în veacul al XVI se găseau urme despre acest fenomen ciudat. Dar în secolul flagelațiunea dăinuiește, mai cu seamă la ordinele călugărești. Castrițiunile îngrozitoare le introduce Rance, care a trăit pe la mijlocul creșt flagelațiunea dăinuiește și mai departe, mai cu seamă în ordinele călugărești. Castrițiunile îngrozitoare le introduce Rance, care a trăit pe la mijlocul veacului al XVII. În timpurile el fusese unul dintre cei mai talentați, dar și dintre cei mai frivoli bărbați. Pierderea amantului sale, ducesa de Montbazon, îl aruncă în brațele celui mai cras misticism și în melancolie incurabilă.

Monăstirea La Trappe, al cărei staret fusese până atunci fu prefăcut într'un ciudat așezământ de penitență. Flagelațiunile ajunseră până la sălbătăcie. El condanna orice muncă și introduse în ordinul său tăcerea vecinică.

Ordinul Trapistilor fu isgonit din Franța, în timpul revoluțiunii, dar reuși să se întoarcă în timpul restaurațiunii, fiind sub protecția contelei de Artois devenit mai târziu

rege al Franței sub numele de Carol X. Cu încetul cu încetul Trapistii înființară noi monăstiri în diferite puncte ale Franței și-și adunară averi considerabile. S'a înființat și secția de femei. La 1827 erau în Franța 600 monăstiri de călugărițe.

În urma votărilor de către parlamentul francez a legii separațiunii bisericei de Stat, toate ordinele călugărești din Franța au fost desființate și averile lor colosale au devenit proprietatea Statului. Călugăriții au fost isgoniți cu forța și s'au refugiat în alte țări catolice.

C. Scurtu

Ilustrația noastră colorată

Drama pasională de la berăria Duricu din Capitală

Încă una din dramele patimilor omenești s'a petrecut în Capitală.

O tânără fată, părăsită de iubitul ei, a încercat să-l ucidă. Sguduitoră, drama s'a petrecut Luni seară, în localul berăriei Duricu, din str. Karageorgevici.

Părăsită, după o dragoste de câțiva ani, tânăra Maria Constantinescu a cerut o întâlnire iubitului ei, Popescu-Alin, chimist expert la laboratorul comunal, și pe când se aflau în berărie, tânăra a descălecat două gloante de revolver asupra tânărului. Unul din gloante i-a strămat maxilarul și—scăpat cu viață—va rămâne probabil infirm.

Cititorii „Universului” cunosc toate amănuntele dramei, al cărei epilog se va desfășura la Jurați.

Ilustrația noastră colorată de azi e o reconstituire a scenei atentatului, după mărturiile martorilor.

SEAFURI CASNICE

Cum se păstrează ceapa.

Ca să se păstreze ceapa mult timp fără să încoltească, se vor atârna funiile de ceapă la fum. Din cauza fumului, ceapa nu-și va schimba gustul, se va păstra bine și nu va încolți.

DIN HAZUL ALTORA

Prețul măgarilor

După o serie de victorii, Ludovic al XIV-lea se întorcea la Paris. În drum se opri într'un orașel unde primarul se crezu dator să-i țină o cuvântare.

Un ofițer din suita regelui, crezând că observă oarecare nerăbdare din partea suveranului, întrerupse pe orator ca să-l întrebe cum se vând măgarii în părțile acele.

Magistratul municipal [măsură din cap până în picioare pe întrerupător și-l răspunse fără să se turbure:

— D-le, dacă măgarul e de talia și deșteptăciunea d-tale, se vinde cu zece scuzi.

Și-și continuă discursul.

PROVERBE

Cine râde, gura și-și întinde.

Decât să rămâie brânza, mai bine să crape rânza.

Iea petecul din gunoii tău.

Om frumos fără ponos nu se poate.

Cu un ochi la paie și cu altul la țigăie.

Ce de nouă încrează, dar nu știm care ne picurează.

JOCURI

Problema de calcul

propusă de d-l Bernardus, loco

Cineva cumpără portocale și lămâi și plătește portocalele cu 23 bani una, iar lămâile cu 8 bani una. În total, el cumpără portocale și lămâi pentru 3 lei. Se întreabă câte portocale și lămâi capătă, numărul portocalelor fiind mai mare decât al lămâilor.

Deslegarea cuvântului invers din „Universul Literar” No. 42, este:

AERISIREA

Persoanele care, prin tragere la sorți au câștigat câte unul din cele 10 volume-biblioteca, acordate ca premii, sunt următoarele:

București: d-nii Nicolae Rădulescu, student, și Ioan Bobeanu; d-na Dida Dumitrescu; d-soarele Revena Marcu și Ecaterina Marinescu.

Ploiești: d-na Mary Manușanu.

Câmpulung: d. Lică Ionescu.

Tg.-Neamț: d-soara Olga Gh. Vasiliu.

Dorohoi: d. Grigore Petrescu.

Bacău: d. Coea G. Cojan.

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU

BOALE DE FEMEII

— SUB DIRECȚIA —

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar, șeful serv. de gynecologie

al spitalelor Eforiei

SECȚIE SEPARATĂ PENTRU BARBĂȚI

(hemoroidă, lezări, tumori, calcule

vesicale, stricturi uretrale, etc.)

Strada Sf. Ionică 8, în dosul Teatrului Național

— TELEFON 2/36 —

MODE

Ultimele noutăți din străinătate se vând cu prețuri foarte reduse

La „SABINA”

— Strada Lipscani 72, Etajul I —

Lângă Papagal

4 lei prefacearea unei pălării

In provincie contra ramburs.

VINDECATI BETIA

Înainte ca bețivul să înfrângă legea

Vindecați-l înainte ca alcoolul să fi distrus sănătatea, puterea și averea lui, sau ca moartea să fi făcut imposibilă vindecarea lui.

COOM este un surrogat pentru alcool și efectul lui este că bețivul va detesta bănturile spirtoase. COOM este cu totul nevinovat și efectul lui este atât de eficient, în cât persoanele cele mai înclinare beției nu devin nici odată recidive.

COOM este cea mai nouă invențiune care știința a produs-o în această privință, și-a scăpat până acum mii de oameni din nevoi, mizerie și rușine.

COOM este un preparat care se dizolvă ușor, și care spre exemplu poate fi pus de către menajeră în Cafeana bărbatului, fără ca acesta să simtă ceva. În cele mai multe cazuri, el nici nu știe pentru ce nu mai poate să suporte deodată spiritul, și crede, că aceasta este efectul unei prea mari consumații, așa cum nu mai putem mânca o mâncare din care am gustat prea des.

COOM ar trebui să dea fie-care tată de familie, studentului înalțat de a cădea la examen; căci, chiar dacă nu este decât bețier, alcoolul totuși slăbește creierul.

În general ar trebui fie-care, care nu se poate abține de alcool, să ca o doză de COOM. Acesta este cu totul nevinovat. Persoana își conservă sănătatea și economisește foarte mulți bani, pe cari i-ar fi cheltuit altfel pentru vin, bere, țuică sau rachiu.

Contrafaceriile sunt pedepsite. — Preparatul COOM costă 10 lei și se trimite contra plății anterioare sau contra ramburs numai prin:

Coom Institut, Copenhaga, 346 F., Danemarka

Scrisorile sunt de francat cu 25 bani și cărțile poștale cu 10 bani

NOUILE PREMII ALE ZIARULUI UNIVERSUL

Cu incepere de astăzi, ziarul „Universul” oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

Construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaiei, pe strada Furnica.

Un Dormitor de bronz

Foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la *Industria Metalică „Marcu”*, B-dul Elisabeta No. 5.

Un Divan-Pat și un salonaș modern

Cumpărate de la marele magazin de mobile „*La Centrala*” *Marco Dattelkremer*, str. Carol No. 62.

Un mare piedestal de marmoră

Foarte frumos sculptat, pentru flori.

Una Bicieletă, una Pușcă de vânătoare și un pistol automat

Cumpărate de la marele magazin de arme, B. D. *Zissmann* calea Victoriei 44.

Un Gramofon perfecționat

O VIOARA

sistem *Stradivarius*
Cumpărate de la marele magazin *Jean Feder*, calea Victoriei No. 54.

Un flaut ornat cu fildeș

cumpărat de la magazinul *La Harpa*, c. Victoriei 8.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și o pereche cercetă cu 6 pietre diamant,

cumpărate de la cunoscutul magazin „*Ceasornicaria Colței*”

Una pendulă de perete

artistic lucrată, batând orele.

O elegantă pendulă de birou.

cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie *Th. Radivon*, Bulevardul Elisabeta No. 9.

Doa fructiere,

Un inel de damă cu o piatră de valoare.

10 tablouri aquarele.

Sease ceasornice pentru bărbați.

Sease ceasornice „*Réveil*”.

20 abonamente pentru 6 luni la „*Veselia*”

10 abon. pentru 6 luni la „*Ziarul Călătoriilor*”

Cu toate că acordă aceste mari premii, „UNIVERSUL” menține aceleași prețuri de abonament adică:

— **Lei 18 pe un an; Lei 9,15 pe 6 luni; Lei 4,65 pe trei luni** —

Abonații mai primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR”, iar cei ce se abonează cu incepere de azi mai primesc un volum din

— Memoriile Regelui Carol I —

Spre a participa la premiile acestea, abonații pe un an primesc 30 de bonuri; cei pe 6 luni, 14 bonuri; iar cei pe 3 luni, 5 bonuri.